

Abonamentul:

Pe un an 8 coroane.
Pe jumătate de an 4 cor.

Pentru România și alte
țări străine pe an 10 cor.

Un număr singuratic
10 flieri.

PROGRESUL

Redacția și Admini-
strația Nr. 817.

—
Telefon Nr. 29.

—
Apare în fiecare
Sîmbătă.

—
Inserate după învoială.

—
Manuscripte nu se
înapoiază.

Vecernie.

Bate ceasul de vecernie. Trecătorii grăbiți se duc și nu este nimeni cine să-l asculte. Asculta-l-voi poate eu cu netrebnicul și pățimașul meu suflet?... E timpul să ne dăm serios seama despre ce și cum se discută în graiul nost zilnic, fie la saț, fie la oraș.

Cei puțini și buni, îndrumătorii spre cărările civilizației cinstite, stînd dîncînd-încînd de vorbă cu noi, cu cîtă dragoste ne indică izvoarele de adăpare, ear noi însetații și osteniții, neplecăm genunchii, îi cinstim cu dragoste de călugăr smerit. Atît.

Îndrumările rămîn însă pentru istorie, ear noi o luăm razna care încătro.

Criticele sînt la ordinea zilei. Ivirea orunde a unui popă smerit e obiect de discuție vehementă, aprinsă, chiar pățimașă în chestia bisericeii noastre. Pentru ce?... Nu înțeleg bîzăitul rătăcios al ațitor mușafiri nepoftiți.

Înțeleg să ai tăria de a discuta fără patimă, loial, în mod științific. Înțeleg vorba înțeleaptă, cuminte, binevoitoare. Dar nu înțeleg, nu pot înțelege netrebnicele erupțiuni, dese birfeli și teancul de dovezi șubrede și trase de păr.

Ei bine, vreți să dați mîna cu necre-

dincioșii zilelor de azi? Vreți ruina bisericeii noastre? Spargeți — dacă vreți zidul orî birnele bisericuțelor noastre pentru a le împărți între voi, — sfîrticați reverenda netrebnicului preot dela sate și cu petecile ei legați-vă unde vă doare, dar să nu ispititi credința celor săraci cu duhul, nu cercați rărunchii și inima celorce mai cred într'un stăpîn al milei cerești. Luați seama, credința aceasta nu e născocită de minți omenesti, — învățații vremilor și filozofii s'au proșternut înfața ei și ce n'au putut darîma secole dearîndul, vreți să dărîmați voi cu mințile înferbîntate de curente zilei?... Că trăim în era „Titanicelor“, încă nu-i deajuns ca insul, înafară de drepturi „nelimitate“, să nu aibă și alte îndatoriri...

Un popor nu se poate închipui fără a avea o credință, fără să aibă un ideal.

La noi Români care ni-e idealul?

Credința ni-e: un Dumnezeu, ear idealul: credința aceasta.

La pragul modestelor bisericuțe ne-am trezit ca popor, la poala ei am învățat să filcuim aspirațiile unui neam, să ne cunoaștem bărbații aleși, să deslușim scrisul lor, să înjghebăm însfîrșit și noi o pîrghie a culturii după sufletul și asemănarea noastră. Momente triste, momente înălțătoare, pline de mîndrie națională, s'au petrecut la umbra

păreților ei, — cum vin hrăpăreții moderni să atenteze la dreptul ființei ei de veacuri. Striviți-o în numele fărădelegilor popilor și... cercați să mai improvizați o aniversară a „Astrei“ ca cea din vara trecută.

În numele acestei culturi am curajul să pretind ca astfel de năzuinți să amuțiască. Laiți și preoți, să stăruim împreună pentru înlăturarea lor.

Deci înlătură cu oamenii mici de suflet, cari numai birfesc, dar nu știu croi poteca, pe care să răsbatem înainte. Dacă avem preoți, cari să-și fie uitat de vrednicia și virtuțile înaintașilor lor,... înlătură cu ei! Dintre intelectualii noștri — irevelant de fac ori nu fac parte din tagma preoților, să ia alții conducerea și meargă înainte! În mersul lor însă să nu necinstiască căile bisericeii, cari nu sînt de oameni croite, ci meargă subț aripile ei, ca fiul cucernic al unui neam rupt dintr'o împărăție creștină.

Ceice mai nutrim un simbur de credință în sufletele noastre, să-l adăpăm la izvoarele datătoare de viață ale bisericuțelor noastre. Cu dragoste de creștin să facem să amuțiască — orcînd și orunde — glasurile celor puțini credincioși și — dacă nu se poate altcum, să fim noi preoții altarului creștin și românesc!

Lian.

FOILETON.

Haiducul Adam Neamțu.

— Nuvelă. —

De Dămian Izverniceanu.

Soarele stetea gata să se adînciască după niște muchii îndepărtate, ale unor dealuri îmbrăcate într'o ceață fumurie, ridicată din văile recoroase ce se întindeau ca o dungă albastră dealungul orizontului. Pe culmile munților pe o potecă abia zărită de earbă deasă, care ducea peste „Cracul orbului“ și de acolo dînd în „Valea Runcii“ scobora șerpuitor în „Poiana Boiștii“, mergînd liniștiți vr'o patru bărbați tineri, destul de voinici și lași în spate și cari purtau pe umere niște desagi. Erau obosiți și rar mai schimbau citeo vorbă. Drumul le era lung și obositor; veniau peste codri, pe cărări abia cunoscute dintr'un sat de pe malul Dunării. La poala unei stînci, din care țîșnia un izvor rece cu unde șopotitoare, cei patru drumeți se opriră și lăsîndu-și desagi jos, își stîmpărară setea ce le ardea în pept ca un pojar, în urmă așezîndu-se pe niște lespezi de peatră îmbrăcate în mușchi, își mai odihmiră oasele trudite.

— Așadară pe Duminecă ne întîlnim sus „La cetate“... lingă „Cîmpul Beului“... Dați de veste și la ceialți... Pe unii i-ași cunoaște și eu și așa cred, că ar fi oameni de ispravă. Așa vorbea cel mai înalt și mai spătos dintre ei, privind țîntă la rădăcina unui fag, pe lingă care

se strecurau undele limpezi ale izvorului. Acesta era Adam Duma, poreclit mai tîrziu și Adam Neamțu, originar din satul Slatina, fost dascăl într'un sat de lingă Dunăre.

— O să le spun, grăi Lăzărîcă, unul dintre cei patru, tot așa de voinic ca și Adam. Pecit îi cunosc eu, ar fi oameni de inimă... Sînt mîncăți de sărăcie și bătuți de rele și acuma le-a ajuns și lor cuțitul la os, pentru aceea cred, că vestea ce le-o duc îi va umplea de bucurie... De multe ori vorbeau ei cum să apuce codrii, să pîndiască drumurile...

— Voi dați-le de veste, grăi Adam Duma, să-și ia merinde și arme cu dinșii și cînd pleacă, să se furișeze, ca nimenea din sat să nu-i bănuiască...

— N'ai teamă, Adame, grăi Lăzărîcă, așa vom și face și pe Duminecă noaptea ne-om întîlni „La Cetate“...

Cei patru drumeți mai vorbiră, mai tocmiră despre întîlnirea lor, și luîndu-și desagi pe umeri plecară, urmîndu-și calea prin desișul codrilor. Au mers pînă aproape de Sasca, unde la o răs-pîntie a drumului, se despărțiră luîndu-și rîmas bun unul dela altul.

Adam Duma rămase singur. Pășia domol cu privirile în pămînt și cu desagi pe umeri. Prin văzduh era o căldură înăbușitoare și călătorul își scotia pălăria și cu mîneca cămeșii își ștergea sudorile de pe frunte.

Soarele se scufundase demult în adîncimile tainice ale necunoscutului, eară umbrele inserării se îngînau cu ziua. Frunzișul tînar al arborilor

fremăta ușor, ear văile vuiau lin. O merlă fluera într'o tufă. Adam Duma mergea îngîndurat.

În dimineața zilei aceleia veniseră la el niște tovarăși, cărora le zicea el de citeori se întîlniau, că de ar avea oameni după inima lui, el ar face minuni. Și îi povestiră, că dările s'au înmulțit și lumea e asuprită, eară domni și bogătași erau adevărați călăi, ear bietul țaran săracul, pelîngă nevoile și povara vieții, mai răbda să palme,

— Și deaceia am venit la tine, Adame, așa i-a vorbit Lăzărîcă și ceialți tovarăși, — să ne fii povățuitor și îndreptător la toate, căci noi am socotit așa, să mai lăsăm vetrele pe mîna muerilor, eară noi să ne apucăm de voinic. Să apucăm cărările pribegale ale codrilor înfrunziți, să ne aținem cu arma în mîna pela drumuri și să mai băgăm o leacă de groază în afurisiții aduși de vînturi, cari își bat joc de bietul muncitor săracul și jăfuindu-l, îl face să ingenunche subț povara vieții.

Și Adam Duma, umilul dascăl care lupta cu greul vieții, muncia neîncetat de dimineața din crepatul zilei pînă tîrziu în noapte, eară răsplata îi era la Dumnezeu. Cîtu-i ziulica trebuia să îndruga la psalmii lui David să cînte glasurile, ear pe cei micuți să-i facă să intre în tainele asbuchilor. De multe ori nu-și căpăta leafa și treburile acestea le mai făcea el și pe nemîncate. Pelîngă nerăsplătirea muncii sale, mai trebuia să îndure și umilinți îngrozitoare din partea unui boer sîrb îngîmfat, care, mai ca toți bogătașii zilelor noastre, își închipuia, că toate virtuțile omenesti sînt legate de avere.

Invitare la abonament.

Deschidem abonament nou pentru revista noastră „Progresul”, ce costă:

Pe un an 8 cor.

Pe 1/2 an 4 cor.

Pentru România și alte țeri străine 10 cor.

Abonamentul are a se plăti înainte!

Cine nu ne trimite numărul acesta îndărăt, îl considerăm de abonat. Rugăm dar pe st. abonați, vechi și noui, să ne trimită ori numărul acesta îndărăt, ori prețul abonamentului înainte, ca să nu avem mai târziu necazuri, și noi și restanțierii, cari ne îngreunează rosturile.

Din a noastră parte ne vom da toată silința să dăm echivalentul. Nădăjduim că și publicul cititor va lua în considerare greutatea cu care se scoate o foaie bună românească, pe care la rindul nostru vom dezvolta-o mereu în proporția sprijinului, moral și material, de care vom fi învredniciți.

Cu toată stima

Administrația „Progresul”,
Oravița.

Consfătuirea ziaristilor români din Ungaria,

Ținută Luni în 27 a. c. la Brașov, luând în desbatere chestiunile fixate prin convocatorii acestei consfătuiri, a luat următoarele hotărâri:

I. Presa și în special ziaristii noștri să stăruie din toate puterile și prin toate mijloacele ce se vor afla de potrivite în scopul augmentării „fundațiunii pentru ajutorarea ziaristilor români din Ungaria”. În acest înțeles:

a) vor iniția și vor sprijini producțiunile, petrecerile, conferențele publice etc., ce se vor aranja, fie prin ziaristii, fie prin alți prieteni ai cauzei lor, cu scopul augmentării numitei fundațiuni,

b) vor aranja în tot anul — la un timp potrivit — un bal al ziaristilor, al cărui venit deasemenea să rămână în favorul fundațiunii pentru ajutorarea ziaristilor români din Ungaria și

c) vor stăruie în cercul activității și competenței lor, ca din prilejul publicării anunțurilor de logodne, cununii, mulțumite publice ori alte de felul acesta, să se facă donațiuni potrivite — din partea celor interesați — în favorul fundațiunii.

II. Epitropia fundațiunii să fie rugată, ca în numele ziaristilor noștri, cu considerare la însemnătatea cauzei ziaristice române din Ungaria, să intervină la frunțașii și mecenajii ueamului nostru să contribuie la augmentarea fondului ziaristilor; tot asemenea să intervină la d-na v. d. A. Mureșianu, precum și la urmașii legali ai ziarului „Tribuna” să dea pentru augmentarea fundațiunii sumele ce aceștia le-au fost adunat cu scopul creării unui fond pe seama ziaristilor români.

III. Paralel cu augmentarea fundațiunii, epitropia să fie rugată să studieze, și să caute modalitățile potrivite, prin cari ziaristilor noștri — în parte cu concursul lor propriu, respective al editorilor, să li-se contracteze și asigurări potrivite împrejurărilor lor sociale și familiare.

IV. Deciziunile acestei conferințe se vor comunica Epitropiei fundațiunii, cum și tuturor ziarelor române din Ungaria spre binevoitoare conformare.

Victor Branice,
notar al consfătuirii.

Apel

cătră întreaga obște pentru ajutorarea inundațiilor.

Supeoritatea bisericească a eparhiei Caransebeșului este constrinsă a se îndrepta din nou către întreaga obște românească pentru ajutorarea credincioșilor ei, atât de cumplit loviți de furia și valurile nimicitoare ale potopului din Mai 1912.

Încă nu s'au pierdut urmele feroase ale potopului din vara anului 1910. Ținutul graniței bănățene este plin de înfățișări îngrozitoare și de amintiri dureroase.

Cea mai mare parte din cei loviți de elementara năpastă încă nici n'au început a se reculege și a-și suplini însemnatele pagube îndurate; ba în ochii multor familii încă

nu s'an uscat nici lacrimile după victimele înghițite de valurile infuriate, ce s'au rostogolit din munții și dealurile despoiate acum de podoaba pădurilor seculare de odinioară.

Și eată primejdia unui nou potop s'a deslănțuit peste cîmpurile și satele părții cele mai mănoase din eparhia Caransebeșului, care în 1910 a fost parte cruțată, parte mai puțin atinsă de groaznica furtună.

Cîmpurile verzi și holdele undulătoare, cari umpleau sufletul proprietarilor de nădejdea unei recolte îmbelșugate, au fost în câteva ceasuri inundate și înămolite. Drumuri, șosele și poduri nimicite. Sute de case și clădiri economice în câte singură comună au fost răsturnate, total sau în parte zdrobite. Aspectul multor comune frunțase din eparhia noastră prezintă o jalnică icoană. Pagubele se urcă la milioane. Ani dearîndul vor trebui să treacă, pânăce unii se vor putea reculege de pagubele avute; eară alții vor trebui să ia bățul pribegirii, spre a-și câștiga ca munca barem cele delipsă pentru traiul de toate zilele.

Această nouă lovitură elementară este cuafit mai dureroasă, cucit nu numai singuraticii credincioși au fost atinși, ci prin ei a fost și este greu încercată și biserica eparhială ca instituțiune.

Pentru salvarea așezămintelor de cultură, Conzistorul pornise o vie mișcare în multe părți.

Zecile de edificii școlare ridicate în anii din urmă, spre a nu pierde școalele confesionale dela sate, așteaptă să li-se plătiască prețul împrumutat dela bănci etc. Lucrările pentru alte zeci de clădiri sînt inițiate sau în curgere. Deci comunele bisericești s'au angajat la frumoase jertfe pentru instițiunile sale bisericești.

Colecta pentru zidirea unui seminar nou, care au produs până acum un prea frumos rezultat de peste 200,000 cor., încă nu este încheiată și se spera tocmai dela mult promițătoarea renoltă o sporire îmbucurătoare a contribuțiilor.

În această situație plină de avînt, lovitură elementară, cu care de nou am fost cercați, este pentru eparhia noastră o înduită lovitură, care împedecă mult timp un progres mai vădit.

Adam vedea că este prigonit. Dar suferia umilințele în tăcere, învremece în sufletul său clocotia revolta pe care știa să și-o stăpîniască. Indura și tăcea. Niciind nu s'a plîns nimăruia de suferințele sale, ci tăcea vecinic îngîndurat. Se mai gîndia el la suferințele semenilor săi, știindu-i și pe aceștia umiliți și batjocuriți, și de citeori se întîlnia și prindea vorbă cu ei, întotdeauna le vorbea că ar fi timpul potrivit de a scutura odată tirania care li apăsa mereu.

— Vremuri mai bune pentru noi nu vor veni, le zicea el, ci ar trebui odată, ca dintre cei mai voinicii, să formeze o ceată de haiduci, ca cei din Țară, și atunci să nu mai fie cruțători, ci să prădeze fără cruțare în stînga și în dreapta.

Cuvintele acestea ale lui se lățiau mereu printre țărani, pânăce cei trei tovarăși au venit la dînsul și și-au descoperit gîndul. Atunci Adam Duma s'a inseninat și a simbit.

— Bine... să știți că merg cu voi; o dau pustiului și dascălie și tot... și zicînd el acestea și-a adunat avutul mult puțin ce-l avea cu dînsul, l-a vîrit în niște desagi; de pe pîrete și-a luat pistoalele vîrîndu-le în chimir și zicînd un: „Doamne ajută”, și-a făcut cruce și a plecat cu tovarășii săi.

Adam era mai mult tăcut din fire. Era scurt la vorbă, ear la omul cu care vorbea, odată își arunca numai privirile lui fulgeratoare și în urmă privia tot în altă parte.

Ajungînd acasă își lăsă desagi în tindă și intră în cameră. Mumă-sa îl primi speriată.

— Adame, ce-i cu tine?...

— Ia nimica, ce să fie?... Am mai venit și eu pe acasă.

— Cum de vini tu acuma în vreme așa de nepotrivity? Ce-i cu dascălia?

— Am dat-o focului și am legat-o de gard... Ascultă însă, mamă, de venirea mea să nu mai spuși și altora... De azi înainte mă așteaptă o altă viață; cărările dosnice vor fi pentru mine cele drepte și adevărate... Oi mai da și pe acasă, dar fi înțeleaptă, mamă, și nu-ți da statul către nimeni. Și de vei auzi vr'odată vorbindu-se rău de mine, și de mă vor căuta pîndurii prin sate, pruncul din fundoaia grădinei să-l tai de peste mijloc. Numai atîta îți spun, mamă, dar vorbele acestea ți-le înseamnă bine.

Așa vorbi Adam Neamțu și tăcu. Mumă-sa îl privi cu niște ochi mari plini de nedumerire. Din toate vorbele lui nu pricepuse nimic, și stetea așa năucită.

Soarta vitregă a Românilor din toate țările a bîntuit și pe cei din Sudul Banatului. După multele suferințe ce le-au îndurat din cauza blîndeței și neștiinței lor, le-a mai venit pe cap și alte urgii dumnezeiești: foamea, și în urmă ciuma. Munca și chinul lor și-le vedeau cu ochii răpide de cei țari, eară ei se mulțumiau și cu nimicuri și răbdau în tăcere. Pentru dările grele li-se vindeau și bietele dobitoace din bățătură.

După potolirea focului din 48 urmară aceste rele și vremurile de grea suferință pentru bietul țaran român.

Atunci s'a ivit și Adam Neamțu.

Cu pistoalele în chimir, cu o pușcă în spate,

cu munițiune și ceva merinde la dînsul, Duminecă seara, dupăce înoptase binișor, suia către „Cetate”, unde îl așteptau ceialalți tovarăși.

Afară era senin și cald. Vreme de primăvară. Cucit umbrele nopții învăluiau mai mult satul, cuafit mai tainic sclipeau lueferii în depărtările ameteitoare. Printre prunii înverziti adia un vînt lin.

Prin dosul grădinilor, sărînd peste prilazuri ca o umbră de pe țărîmurile sufletelor, se stre-cora el, Adam Neamțu. Noaptea era liniștită, numai cîțiva cîni lătrau în văzduh. O privighetoare șueră într'o tufă, eară de prin locurile băltoase se ridicau glasurile metalice ale chorurilor de broaște. Și șuera el pe poteca îngustă de dînsusul „Potocului”, trecînd prin vr'o două zăbrane, apoi earăși dedea la luminiș. Se îndepărta mereu de sat. Pe o vale sunau blind tîlîngile unor oi ce pășteau liniștite.

Gînduri peste gînduri îl năpădiau. Amintiri din trecut îl învălmășiau, îi făceau inima și sufletul să-i tresară, apoi treceau înainte în goana vigurilor, lăsînd altora loc. Mergînd așa își retrăia clipele cele mai importante ale vieții sale. De citeori își aducea aminte de Ileana, de fata crîșmarului din satul unde fusese el dascăl, întotdeauna simția fiorii tainici că-i pornia din cavitațiile ascunse ale inimii și-i răspîdesc o moleșeală plăcută în întreg corpul, dar tot de atîteori o umbră de minie îi brazda fața, ochii îi fulgerau straniu, ear pumnii și-i simția strînsi de o putere convulsivă.

Ajungînd mai întăi în sat, a tras la crîșmă.

Ajutorarea fraților nenorociți este, deci, nu numai o frățească și creștinească datorință, ci și o chestiune de deosebit interes obștesc, național și cultural.

Cu adîncă îngrijorare pentru viitorul multora din credincioșii noștri, și pentru progresul eparhiei, ne adresăm deci cu toată încrederea către întreaga obște cu rugămintea, să binevoiască a contribui cu obolul său la ajutorarea celor lipsiți și nenorociți. Sumele incuse se vor distribui pe calea sa.

Lovrana (Istria) în 4 Iunie 1912.

Dr. E. Cristea
episcop.

CORRESPONDENȚĂ.

Coștei, Iulie 1912.

Onorată Redacție,

„Progresul” a reprodus din vreo gazetă bucureșteană știrea răutăcioasă, că profesorul pensionar *Iosif Bălan* din Caransebeș, interpret în ministerul de externe din București, a murit în urma unui rămășag făcut la o petrecere. Ca unui stimător și prieten sincer al neuitatului meu fost profesor, mi-a cauzat o durere nespusă această nebăgare de seamă a „Progresului”, cu atât mai virtos, că și eu am făcut parte cîndva ca membru intern, (ear acum ca colaborator extern) din redacția acestor foii.

Binevoii, deci, a rectifica regretabila greșală, strecurată în „Progresul” probabil în absența d-lui Jianu, cu publicarea următoarelor date ce mi le-a comunicat d. *Victor Lazăr*, funcționar la Academia Română din București:

Cercetări făcute de dl *Victor Lazăr* și de câțiva alți funcționari dela ministrul de externe din București, au dovedit că moartea profesorului *Iosif Bălan* a fost pricinuită de munca excesivă din ultima săptămînă. În ziua morții (Sîmbătă, 2/15 Iunie) a ieșit la ora 1 1/2 d. a. dela slujbă, a venit acasă și s'a pus în pat. Seara, cînd a venit femeia, care-l servia, cu lampa aprinsă în camera lui, l-a găsit mort. Ruperea unei arterii din creier i-a pus capăt vieții.

P. Bizerea.

P. S. Sa Episcopul Dr. M. Cristea pentru asigurări.

P. S. Sa Dr. *Miron E. Cristea* episcopul Caransebeșului, a adresat clerului și poporului din eparhia română ortodoxă a Caransebeșului un important circular, în care

îndeamnă pe credincioșii săi ca să asigure averea bisericilor și pe-a lor privată încontra focului și a pacostelor de tot soiul.

Din darea de seamă a vicecomitelui comitatului Caraș-Severin către adunarea generală a acestui comitat, ținută în Mai a. c. P. S. Sa a aflat cu durere, că în cursul anului trecut 1911, au fost 461 cazuri de foc în 212 comune, din cele 363 cîte sînt de toate pe teritoriul acestui nenorocit comitat, pricinuind pagube de aproape un milion, dintre cari neasigurate peste jumătate de milion, îndurate mai ales de poporul nostru care încă nu cunoaște importanța asigurărilor.

P. S. Sa dă credincioșilor sfatul, ca să-și ridice clădirile lor din material solid, rezistent față de foc și de apă. În vremea lucrului oamenii să umble cu cea mai mare grijă cu focul, luminile, țigările etc. Mai ales să fie supraveghiați copiii în această privință. Credincioșii să nu se încreadă orbiș în voia întâmplării, ci nezmintit să-și asigure clădirile, cari pot lua foc. Taxele (premiile) de asigurare se pot totdeauna aduna prin cruțare, desbărîndu-se credincioșii de lux, beutură și alte deprinderi păgubitoare.

CRONICA.

La Berlin a încetat subit din viață marele scriitor român *Ioan Luca Carageale*. Cei mai aproape amici ai săi: *Delavrancea*, *Vlăhuța* și *Gherca Dobrugeanu* au plecat imediat la Berlin, ear poetul *Octavian Goga* va reprezinta Asociațiunea la înmormîntarea ce i-se va face la toamnă. Regele *Carol* a depus o cunună pe sicriul acestui luceafăr al românismului.

Biruința dela *Aspern* a îngînit lui român *Aurel Vlaicu*, care a fost premiat rînd cu aviatorii francezi și germani, a umplut neamul întreg de mîndrie. Incurînd va zbura și la *Arad* și, poate, și în vr'un centru bănățean, unde încă este așteptat cu nerăbdare.

Intr'o biserică mare ort. rom. din București se va da încurînd un concert bisericesc cîntîndu-se admirabilele piese „La rîul Vavilonului” (*Bortnianski*) și „Doamne buzele mele” (*Muzicescu*).

La *Ticvanul-mare* a răposat *Ana Beica* născ. *Toager*, soția proprietarului *Toma Beică*. Odihniască în pace.

Simpaticul nostru concetățean *Carol Kanz*, proprietarul atelierului de fotografie și apreciatul nostru virtuos în violină și-a încredințat de viitoare soție pe d-șoara *Aranca Voklosal*. Sincere felicitări!

Duminecă a fost înmormîntată la *Cacova* soția fericitului fruntaș bănățean *Toma Stanca*, încetînd din viață după lungi și grele suferințe. Fie-î țărîna ușoară și memoria binecuvîntată!

La *Ocna-de-fer* (*Vaskö*) a încetat din viață harnicul învățător *Dumitru Izverniceanu* în etate de 33 de ani. Il depling soția și doi copii minori. Doarmă lin!

Chorul „Concordia” din *Oravița-rom.* aranjează Sîmbătă la 13 Iulie n. în grădina otelului „Coroana Ung.” concert și teatru cu următorul program: 1. „Frunză verde cimbrisor”, chor mixt, 2. „Sus în vrful dealului”, doină cîntată de *Christul Alexa Tocu*, 3. „Imnul Astei”, chor mixt. Teatru: „Nepotul răsfățat”, farsă în 5 acte de *Kotzebue*, trad. de *Suluț-Păcățeanu*; după producțiune petrecere cu joc.

Căutarea izvoarelor de apă. În zilele trecute a fost la *Satul-nou* majorul *Albrecht Spalding* din Germania, unde l-a chemat comuna, ca să constate locurile izvoarelor de apă artescă. Acesta cu ajutorul unei vergele de vișin a designat 6 locuri, unde se poate scoate apă artescă, între cari izvorul cel mai mare s'ar afla la o afunzime de 62 metri înaintea bisericei românești, unde dacă s'ar sonda până la 90 metri, s'ar putea scoate apă în abundență. La rugarea noastră dl *P. Stoica* ne-a promis un articol pentru „Progresul” în care va dezvolta teoria lui *Bülov* și *Spalding* pentru designarea locurilor de izvor.

Joi seara pela 5 ore s'a descărcat o grindină cumplită asupra ținutului *Oraviții*, care pe unde a ajuns a nimicit total sămănăturile, pricinuind pagube enorme. Bucățile de gheață, mari ca ouăle de găină, între cari unele și de mărimea ouălor de găscă, aici în oraș au sfărmat țigla de pe acoperișele caselor, ba pe alocurea au îngăurit și trecut și prin coperișele de tinichea, lăsînd mai ales pe agronomii cu pumnii la inimă.

Adv. *Dr. Fabius Gelesianu* anunță că și-a deschis cancelaria advocațională în *Lugojul-român*, str. *Timișorii* Nr. 36, ear *Dr. Ioan Popovicu* și-a deschis cancelaria adv. în *Huneadoara* (casele văduvei *Stoichița* din *Piața-mare*). Noroc bun!

De vînzare: 8 acții din emisia V. a „Albinei” à 300 cor. la negustorul *Victor Cipu* în *Varadia*.

Editor-proprietar: *Gheorghe Jianu*.
Redactor-responsabil: *Ilie Oravițanu*.

Acolo văzu o față tînără, plină de puterea frumuseții, cu ochi și păr negru, cu sprincene subțirele și arcuite, cu obraze moi, catifelate, pe cari tinerețea desemnase o rumeneală trandafirie. Ședea sub umbra unui nuc înaintea crîșmei și cosea la gherghel.

A prins atunci vorbă cu ea, după ce i-a dat binețe. Fata i-a mulțumit și l-a poftit să șadă pe o laviță. Cînd i-a spus că cine este el, *Ileana* i-a simbit dulce și l-a învăluit cu privirile ei calde. Cînd i-a adus vin, la fieștecare paș sinii îi tremurau subț ciupagul alb de pînză de in. *Adam* o privia cuprîns par'că de o putere electrică. *Ileana* își tocni trandafirul roșu din păr și din nou se așeză la gherghel.

Și a întrebă-o atunci despre multe: despre școală, popă, fruntașii comunei și fata la toate îi răspundea așa de limpede. Și din clipele acelea simți în inima sa un nou izvor, care îi umplea întreaga ființă de sentimente noi, necunoscute încă pent-u dînsul. Simția o atragere față de această ființă tînără, pe care i-se părea că ar mai fi văzut-o undeva în locuri îndepărtate, în țări tainice pe unde nu-și putea da seama, că a mai umblat ori nu.

Din ziua aceia s'au împrietinit amîndoi. În toate ceasurile libere, el se repezia pe la crîșmă ca să schimbe două-trei vorbe cu *Ileana*. Și cîcî vremea trecea, cu atât și dragostea lor creștea.

Odată pe înserate a prispit-o la izvor. I-a vorbit atunci multe și a privit-o în ochi cu foc. I-a pus mîna pe umeri și ea s'a cutremurat ușor. Ear cînd și-a trecut mîna pe după grumazul ei,

Ileana voia să se împotrivască, s'a zbatut ușor ca o pasere prinsă, dar nu resistă mult și se lăsă sărutată.

Și așa au dus-o ei o vară întreagă într'o dragoste ferbinte.

Intr'o zi nouroasă de toamnă, a plecat la *Ileana*, dar neaflîndu-o acasă, a plecat pe drumul de țară fără niciun rost. Frunzișurile de pe marginea drumurilor se scuturau lin acoperînd drumul cu covoare veștede, ear arborii rămîneau ciungăriți și triști. El pășia îngîndurat călcînd în picioare frunzele veștede. Presimțiri rele avea în ziua aceia.

Pe drumul mare, de către oraș venia o trăsură cu doi fugari suri și rotunzi ca oul. O cunoștea, era a boerului *Jifcovic*. O clipă și fu lîngă el. Își ridică capul și duse mîna la pălărie ca să salute, dar incremeni cu mîna pe pălărie. *Ileana* era cu boerul în trăsură. În clipa următoare simți o arsură usturătoare peste obraz, așa că-i scăpă pălăria din mîna. Sluga, la porunca stăpînului, îl atinse cu sfîrcul bicicului. Obrazele i-se aprinseră, capul îi vîjîia de o învălmășeală infernală. Dealurile și cîmpiile din preajma lui prinseră a salta într'un vârtej nebun. Se sprijini de un arbore să nu cadă.

De atunci nu a mai zîmbit ci vecinic era trist și îngîndurat. A mai stat el vreme de un an și mai bine, dar pe *Ileana* nu s'a mai dus să o vadă.

Gîndind mereu la întâmplările acestea, înaintase binișor către cetate. Deodată tresări. Un glas de corn lin și dulce se revărsa domol peste livezi, ca o chemare divină, venită din adîncimi

misterioase. O clipă stătu în loc și se gîndi la viața ce și-o croi de acum înainte. Privi odată spre cer „Voi ajuta pe cei lipsiți și voi prizoni pe prigonitori!”... murmură tare și-și reluă drumul înainte.

Însfîrșit eată se văzu ajuns între tovarășii lui, cari nouă la număr, stăteau trîntiți pe earbă, făcîndu-și palma căpătîi, sub zidurile ruinate ale cetății. Toți se sculară în picioare la sosirea lui.

După o vreme oarecare *Adam* le grai cu un glas uscat și trudit. Toți îl încunjurau tăcuți.

— Fraților, m'ați chemat și lăsîndu-mi dascălia, eată-mă, am venit. Nu am de gînd să jăfuesc în mod neomenesc, ci am de gînd să fiu prijin fraților mei bătuiți de rele și ocrotitorul nevoiesilor. Tot așa ca la noi, suferiau și mai suferă și azi frații din *Țară*. Dar *Dzeu* le trimite dîncîndîncînd, tot dintre țărani, citeun haiduc, ca sa scuture și să spargă ciuburile pline de blăstămății ale ticăloșilor. De azi înainte să fim credincioși unul altuia și să luptăm toți pentru unul și unul pentru toți. Departe de noi să fie gîndul tradării. Fără scrutare și fără milă să fim cu cei avuți și cu cei prigonitori, eară milostivi și îndurători față de cei săraci. Să jurăm dar pe sfîntul cer cu toții, că așa vom face.

— Jurăm!... grăiră toți.

De după creștetul unor culmi îndepărtate, ce tăiau forme întunecate și bizare în albastrul cerului, zarea se lumina și se aprindea tot mai tare pănăce luna se ivi sfioasă și-și împărășia ploaia de raze peste livezi și peste fețele celor, zece tovarășii ce-și jurau credință. (Urmează.)

Farmacia „La vulturul negru“

(Apoteca bătrână)

ORAVIȚA

Fondată la anul 1797.
Proprietatea Knoblauch din 1817.
Telefon Nr. 59.

Roma 1911.

Paris 1911, medalia de aur.

Spiritul Mentholos — Knoblauch

preparat al farmaciei „La vulturul negru“ din Oravița, prețul dela 40 fil. până la 2 cor.

Kremă de liliie americană	à Cor. 1.-
Pudră de liliie americană, albă, roză și crème	„ „ 1.20
Săpun de liliie americană	„ „ -70
Pieături pentru dinți	„ „ 1.-
Picături chineze pentru dinți	„ „ 70.-
Esență de liqueur, rom, preparat Knoblauch,	Litru à 20 fil.
Bomboane pentru tusă	à 20-60 „
Esență de mușchi izlandeze specialitate engleză	à Cor. 1-1.50
„ „ „ pentru reumă	à Cor. 1.-

Leac împotriva panglicei (limbricul mare).

Mare depozit de articole de gumă, pentru bărbați și femei, legături pentru soboriși dela fabrice de primul rang indigene și străine.

Ceiece nu s'ar găsi în depozit se câștigă prompt în 2-3 zile fără nicio cheltuială. Comande dela 6 coroane însus se trimit gratuit.

Parfumerie și preparate cosmetice, cremă pentru obraz, săpunuri și alte specialități ale farmaciei se capătă la

„Apotecăria bătrână“ a lui Max de Knoblauch în Oravița
în ulița mare, peste drum de otelul „Coroana“.

Premiat cu marele premiu Grand Prix.

Cine dorește să aibă o față albă ca laptele, să folosească **crema americană, pudra americană și săpunul american**, care de-părtează de pe față și de pe mîni orcefel de pete, și întrece toate mijloacele de acest fel, întrebuintate pîn'acum. Se capătă la: **Apoteca Sfintul Gheorghe în Oravița** (peste drum de prăvălia R. Goldstein).
Prețul unui borcan de cremă americană 1 coroană. Prețul pudrei americ. 1 cor. 50 fil. Prețul săpunului americ. 80 fil. Incontra durerii de dinți mai bune sînt picăturile americane. Prețul 1 cor.

Anunț.

Aducem la cunoștință On. public rom. din Valea Carașului, că la depoul de beuturi al băncii „Plugarul“ din Cacova, ne-am asortat cu bere de Ciclova, vinuri excelente și răchiuri curate, ne vom da toată silința că, prin serviciu prompt și culant, să mulțumim pe deplin și în toate privințele marile nostru cerc de mușterii.

Cu toată stima
„PLUGARUL“.

Albert Jancsus

primind prăvălia lui

G. Ivaskovits din strada principală
„La mîța neagră“

își va da toată silința a menține numele bun al acestui magazin bogat asortat cu tot felul de articole moderne de manufactură, **casă solidă-creștină**, unde se capătă și bumbac, cîrpe, pînză și mătăsuri veritabile, cu **prețuri fixe**, absolut solide. — Serviciu culant. Comandele pentru cei din jurul Oraviții încă se efeptuesc cu promptitudine.

Praf de chiag și Extract pentru caș

se capătă în mare depozit în prăvălia
Ignat Feldmann din Oravița.

Banca de asigurare

„Transylvania“

fondată la 1868, primește asigurări pe viață și asigurări încontra facului și încontra grîndinei etc. în condiții foarte favorabile.

Valori asigurate: 105 milioane cor. — Des-păgubiri plătite: 71/2 milioane cor. Fonduri de rezervă: 2 milioane cor.

Informațiuni la Direcțiune în **Sibii**, strada Cisnădiei 5., la Agentura principală în **Arad**, la Agentura cercuală din **Oravița** și la Agenturile locale de prin diferite comune românești, reprezentate prin bărbați de-ai noștri de toată încrederea.

Țiglăria cu abur din Bozovicî

a băncii „Oraviciana“ din Oravița

fiind terminată și începîndu-și lucrările, cu considerare la cererea mare de țiglă, se anunță că se pot deja face prenotări de comande.

În această fabrică de primul rang se capătă

excelentă țiglă arsă pentru zidit, țiglă falțuită pentru acoperișe, țiglă rotundă pentru fîntîni ș. a.

Prețuri absolut solide și serviciu prompt. — Comandele se pot face atît la contabilitatea Țiglariei în Bozovicî cît și la „Oraviciana s. p. a.“ în Oravița.